

ASPECTE CONCEPTUALE PRIVIND DEFINIREA GARANȚIILOR DE PROTECȚIE A DREPTURILOR OMULUI

Svetlana SLUSARENCO,
doctor în drept, lector-superior USM, facultatea Drept

SUMMARY

Human rights have become a test, a test for a political regime to enroll in all civilized, advanced states. The purpose of this paper is to elucidate in a more complete and thorough way the human rights' guarantees in terms of national and foreign rules which exist in this area. The study classifies guarantees, invoking various criteria, highlighting common, and differentiating features. Finally, there will be drawn some conclusions and will even be given some recommendations.

Keywords: citizen, foreign citizen, stateless, legal guarantees, legal guarantees with international character, regional legal guarantees, domestic guarantees.

REZUMAT

Drepturile omului au devenit un test, o probă pentru ca un regim politic să se poată înscrie în ansamblul statelor civilizate, avansate. În prezentul articol, ne-am propus drept scop elucidarea cât mai completă și aprofundată a garanțiilor de protecție a drepturilor omului prin prisma reglementărilor doctrinare naționale și străine, existente la acest capitol. Studiul propune clasificarea garanțiilor, aplicând diverse criterii, evidențiind caracteristici comune, dar și pe cele proprii, specifice, la final venind cu unele concluzii și recomandări.

Cuvinte-cheie: cetățean, cetățean străin, apatrid, garanții juridice, garanții juridice cu caracter internațional, garanții juridice regionale, garanții interne.

Introducere. În ultimul deceniu, cercetarea drepturilor omului a căpătat proporțiile unui autentic fenomen politic și juridic internațional, implicând, prin intensitatea și întinderea lui, aproape toate popoarele. Astfel, drepturile omului au devenit un subiect extrem de dezbătut care a contribuit, pe baza Declarației Universale a Drepturilor Omului, la adoptarea unui număr impresionant de reglementări internaționale, prevăzute cu numeroase mecanisme pentru aplicarea lor practică.

Drepturile și libertățile omului devin realitate numai atunci când sînt asigurate prin intermediul unui comportament din partea statului care, în persoana autorităților sale, consfințește juridic (normativ) ațit obligațiile sale de a apăra drepturile și libertățile cetățenilor săi, precum și îndatoririle celorlalți subiecți de a nu încălca aceste drepturi și libertăți. Pe bună dreptate, drepturile omului se află la baza constituționalismului, iar principalul scop al unei Constituții constă în garantarea libertății și securității ființei umane sub toate aspectele.

Actualitatea cercetării instituției drepturilor omului este dictată de procesul transformărilor pozitive în toate domeniile social-economice și politice. Perspectivele aplicării și respectării drepturilor omului în Republica Moldova sînt profund condiționate de schimbarea mentalităților și renunțarea definitivă la practicile socialiste de reglementare a relațiilor sociale.

Ultimii ani au cunoscut o schimbare optică în abordarea problemelor fundamentale ale protecției juridice a drepturilor omului în Republica Moldova. Cele trei puteri ale statului – legislativă, executivă și judecătorească – s-au implicat cu seriozitate în soluționarea diverselor pro-

bleme din acest domeniu. La rîndul său, “cea de-a patra putere” – mass-media – a acordat spații largi problemelor teoretice, dar mai ales celor practice, referitoare la drepturile omului.

Pentru a exista un stat de drept, nu este suficient să se instituie un mecanism juridic care să garanteze respectarea riguroasă a legii, ci este totodată necesar ca acestei legi să i se dea un anumit conținut, inspirat de ideea promovării drepturilor și libertăților umane în cel mai autentic spirit liberal și al unui larg democratism. Drepturile omului au devenit chiar un test, o probă pentru ca un regim politic să se poată înscrie în ansamblul statelor civilizate, avansate.

Realizarea practică a acestor drepturi și libertăți, remodelarea statutului juridic al personalității sînt anevoioase, dificile. O constituție, oricît de avansată, poate rămîne doar o “declarație de bune intenții”, dacă nu ar fi completată, concretizată și realizată de un mecanism juridic efectiv de realizare a acestor drepturi și susținută de o atmosferă socială constructivă.

Scopul articolului. În prezentul articol ne-am propus drept scop elucidarea cât mai completă și aprofundată a garanțiilor de protecție a drepturilor omului prin prisma reglementărilor doctrinare naționale și străine, existente la acest capitol. Studiul propune clasificarea garanțiilor, invocînd diverse criterii, evidențiind caracteristici comune, dar și specifice, iar la final venind cu unele concluzii și recomandări.

Metodele și materialele aplicate. Suportul metodologic al investigației derivă din scopul cercetării. Investigația se bazează pe studierea doctrinei și a legislației naționale existente în domeniu, folosind diversificat, în plan diacronic și sincron,

metode generale și speciale de cercetare: *istorică*, utilizată pentru cercetarea evoluției noțiunii de „garanții”; *comparativă*, în vederea stabilirii caracteristicilor comune ale unor definiții; *logică*, utilizată constant în tot conținutul articolului la sintetizarea opiniilor diferiților autori privitor la unele trăsături comune sau specifice, vizavi de formularea noțiunii „garanții juridice”.

Baza doctrinară a cercetării o constituie materialul teoretic și practic din Republica Moldova, România, Rusia. În procesul cercetării, ne-am axat pe legislația internă a Republicii Moldova, precum și pe tratatele internaționale din domeniu, la care este parte statul nostru.

Rezultatele obținute și discuții. Ocrotirea și garantarea juridică (constituțională) a drepturilor fundamentale sînt vitale pentru statutul civic al individului, fiind esențiale pentru viața și demnitatea acestuia.

Problemele drepturilor omului au pătruns profund în viața publică, iar respectarea lor a devenit condiția *sine qua non* a guvernării democratice. Niciun om politic, niciun partid politic sau organizație care pretinde să joace un rol politic pe scena țării nu poate face abstracție de cerința respectării drepturilor omului, chiar dacă condițiile concrete, ca, de altfel, și posibilitățile de a înfăptui drepturile și libertățile proclamate, nu sînt destul de propice.

Drepturile și libertățile cetățenilor rămîn doar simple declarații, dacă statul nu creează garanții pentru asigurarea realizării lor. Astfel, statul trebuie să asigure posibilități reale ațit cetățenilor săi, cît și cetățenilor străini și apatrizilor pentru a dispune de aceste drepturi și libertăți și, totodată, pentru executarea obligațiilor ce le revin.

În viziunea constituționalistului din Republica Moldova Alexandru Arseni, „drepturile și libertățile fundamentale (...) trebuie garantate prin acțiuni practice social-economice – singurele în măsură să pună în mișcare factorii progresului”, dar, consideră același autor, “ele trebuie garantate și prin procesele juridice eficiente și rapide” [2, p. 351].

În contextul eforturilor depuse de autoritățile moldovenești privind realizarea obiectivelor de inițiere a procesului de aderare la Uniunea Europeană, problema asigurării drepturilor cetățenilor străini și apatrizilor constituie un obiectiv primordial. Deși în Republica Moldova a demarat procesul de aliniere al cadrului normativ național la standardele europene, acest proces, fiind deosebit de complex, este de lungă durată. Sînt necesare reforme atît în cadrul legislativ, cît și în cel instituțional, precum și instruirea personalului și asigurarea tehnico-materială a diverselor activități.

Menirea garanțiilor constă în asigurarea unui cadru normativ și instituțional favorabil pentru ca drepturile și libertățile omului și cetățeanului să devină o realitate, o stare de fapt. În lipsa garanțiilor consfințite de constituții și legi, drepturile și libertățile sînt doar declarații. Realizarea drepturilor și libertăților necesită nu numai condiții favorabile, dar și susținute prin activități eficiente ale statului, ale autorităților sale, ale organizațiilor neguvernamentale, precum și ale cetățenilor înșiși.

Garanțiile sînt necesare nu numai pentru asigurarea, dar și pentru apărarea drepturilor și libertăților. Exercițarea efectivă a drepturilor și libertăților este condiționată de numeroși factori care au caracter divers, fiecare avînd rolul de garant al drepturilor și libertăților. În sens larg, prin garanții se subînțeleg totalitatea factorilor obiectivi și subiectivi care contribuie la realizarea deplină și la protecția multilaterală a drepturilor și libertăților cetățenilor, la înlăturarea eventualelor cauze și impedimente ce ar crea obstacole pentru realizarea deplină a lor. Deși acești factori sînt foarte diverși, în procesul de realizare a drepturilor și libertăților ei apar în calitate de condiții, mijloace metode și măsuri pentru realizarea lor corectă. Adică prin garanții înțelegem condițiile și mijloacele, care asigură realizarea de fapt și protecția multilaterală a drepturilor tuturor și ale fiecăruia.

Prima grupă de garanții – condițiile – au drept scop crearea unei atmosfere favorabile pentru a beneficia de drepturi și libertăți. A doua grupă de garanții – *mijloacele* – apar ca metode de apărare și garantare a drepturilor și libertăților persoanei, adică înarmează autoritățile publice centrale și locale, organizațiile neguvernamentale, precum și înșși persoana cu

mijloace eficiente pentru realizarea corespunzătoare a drepturilor sale.

În acest sens, constituționalistul Voievodin L. D. propune următoarea definiție a garanțiilor: condițiile și mijloacele care asigură realizarea de fapt și protecția multilaterală a drepturilor și intereselor cetățenilor [7, p. 221-229].

Savantul Alekseev A. A., mergînd pe aceeași cale tradițională, subliniază că garanțiile reprezintă un ansamblu de condiții, mijloace și metode care asigură fiecăruia posibilități legale egale pentru dobîndirea și realizarea drepturilor și libertăților sale [5, p. 298].

Șirul de definiții privind garanțiile ar putea fi prelungit, dar și în exemplele menționate putem distinge că autorii deosebesc condițiile și mijloacele în calitate de element de bază al garanțiilor. *Condițiile* reprezintă regimul politic, atmosfera, inclusiv cea economică, în care se realizează drepturile și libertățile. *Mijloacele* (metodele) reprezintă mecanismul juridic, prin intermediul căruia cetățeanul sau organul de stat asigură realizarea drepturilor și libertăților sau apărarea lor [9, p. 224].

Din cele relateate mai sus rezultă că garanțiile drepturilor și libertăților reprezintă condițiile, mijloacele și măsurile îndreptate spre asigurarea realizării practice și protecția lor. Literatura de specialitate propune diverse clasificări ale garanțiilor, avînd la bază diferite temeuri.

Astfel, Alekseev A. A. propune clasificarea garanțiilor în funcție de sfera de acțiune: garanții juridice cu caracter internațional (planetare), garanții juridice regionale, garanții interne oferite de stat și garanții autonome.

Garanțiile juridice *cu caracter internațional* sînt consfințite de Declarația Universală a Drepturilor Omului [17], de pactele internaționale și de alte documente. Realizarea lor este pusă în sarcina ONU, organelor sale specializate în materia drepturilor omului (Consiliul pentru Drepturile Omului, Înalțul Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului, Înalțul Comisar al Națiunilor Unite pentru Refugiați, Comisia pentru Condiția Femeii), instanțelor jurisdicționale internaționale universale (Curtea Internațională de Justiție, Curtea Internațională Penală), precum și organizațiilor care activează sub auspiciile sale (UNESCO, OIM).

Garanțiile juridice *regionale* (Uniunea Europeană, Consiliul European, Organizația Statelor Americane, Organizația Unității Africane) se realizează prin intermediul diferitelor instituții create în baza actelor internaționale respective: Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale [3], Convenția interamericană a drepturilor omului [16], Carta africană a drepturilor omului și popoarelor [15].

Astfel, statele-membre ale acestor organisme regionale se ghidează în activitatea lor de convențiile respective.

Garanțiile *statale interne* sînt cuprinse în constituții și în alte acte normative ale statelor și sînt asigurate prin mijloace materiale și organizaționale corespunzătoare.

Garanțiile *autonome* sînt reflectate de legislațiile statelor-membre ale federației.

Constituționalistul autohton Ivanov V. M. oferă alt criteriu de clasificare a garanțiilor, în funcție de menirea și conținutul lor: economice, politice și juridice [9, p. 224-225]. Ne aliniem acestei clasificări, în detrimentul celei propuse de savantul rus Alekseev A. A., din următoarele considerente:

În *primul rînd*, reieșind din specificul calității subiecților care beneficiază de aceste garanții – cetățenii străini și apatrizii –, putem menționa că primii, fiind cetățeni ai altui stat se bucură de protecție internațională sau regională, în temeiul deținerii calității de membri ați organismelor internaționale de către statul ai cărui cetățeni sînt. Apatrizii, nefiind cetățeni ai niciunui stat, nu pot beneficia de asemenea protecție internațională, ci doar de protecția oferită de către statul de reședință sau, fragmentar, pot invoca un act internațional sau regional, dacă sînt vizați direct în acest act, iar statul care a eliberat documentul de identitate a semnat acest act.

În *al doilea rînd*, garanțiile economice, politice și juridice sînt oferite în temeiul legislației interne a statului de ședere a cetățenilor străini și a apatrizilor, adică ei automat beneficiază de aceste garanții în temeiul regimului național oferit de statul de reședință.

În *al treilea rînd*, Republica Moldova, fiind un stat unitar, nu dispune de subiecții membri ai federației, de aceea categoria de „garanții autonome” care este reflectată în legislațiile statelor-membre ale federației nu este valabilă pentru Republica Moldova.

Temelia garanțiilor economice o constituie relațiile economice din perioada respectivă, bazate pe proprietatea privată, publică, colectivă, inclusiv cea intelectuală. Conform Constituției și legislației Republicii Moldova, fiecare persoană dispune de un statut material individual sau colectiv, care-i oferă libertatea de acțiune în sfera economică sau politică.

Cele mai importante garanții cu caracter politic le oferă organizarea democratică a orînduirii de stat, suveranitatea poporului, orientarea politicii de stat în sensul creării condițiilor care asigură o viață prosperă și libera dezvoltare a personalității; stabilitatea autorităților (structurii) politice, capacitatea autorităților de a asigura un con-

sens civic, excluderea unor destabilizări sociale, precum și asigurarea unei înalte conștiințe politice a cetățenilor.

Constituția Republicii Moldova pune în sarcina statului și a autorităților sale obligația de a apăra și garanta drepturile omului și cetățeanului [1, art. 1 alin. 3)]. De asemenea, fiecare îi aparține dreptul de a-și apăra drepturile și libertățile sale prin toate mijloacele care nu sînt interzise de lege. O garanție suplimentară a apărării efective a drepturilor și libertăților o prezintă obligația organelor de stat, a instituțiilor și funcționarilor de a asigura fiecărui om posibilitatea de a lua cunoștință de documentele și materialele care vizează direct drepturile sale [9, p. 225].

Garanțiile juridice vin să întregască garanțiile economice și cele cu caracter politic: „După cum s-a remarcat, în sistemul condițiilor și mijloacelor protecției, al garantării apărării drepturilor constituționale, libertăților și obligațiilor cetățenilor (...) un loc important aparține garanțiilor juridice” [7, 230-231]. În altă opinie, aceeași noțiune este interpretată ca fiind un “sistem de mijloace juridice (acte juridice, răspunderea juridică, activitatea de control și supraveghere) cu ajutorul cărora este asigurată respectarea strictă și fermă a legalității în toate domeniile vieții sociale” [4, p. 62].

Evidențierea instituției garanțiilor constituționale autorii o motivează corect prin faptul că fără garanțiile corespunzătoare drepturile expuse în constituție vor avea doar un caracter declarativ. În acest sens, profesorul universitar Al. Arseni menționează următoarele: „Libertățile recunoscute sau proclamate, fără garanții, țin mai mult de filozofie decît de drept” [2, p. 351].

În lista garanțiilor cu caracter juridic, un loc aparte îi revine justiției. În literatura juridică nu există o poziție unică vizavi de conceptul de „garanții juridice”. Garanțiile juridice reprezintă totalitatea mijloacelor și procedurilor prin intermediul cărora se asigură realizarea de fapt și apărarea drepturilor, precum și executarea obligațiilor [6, p. 67-68]. Unii autori subliniază importanța deosebită a garanțiilor juridice, deoarece ele cuprind mijloacele prevăzute de lege, care asigură nemijlocit legalitatea (legitimitatea) comportamentului subiecților raporturilor sociale [13, p. 44].

În literatura de specialitate există discuții ample cu privire la noțiunea de *garanții juridice*, precum și o diversitate de opinii, care au însă elemente atît comune, cît și distincte, fapt ce a dus la identificarea mai multor orientări teoretice.

Potrivit concepției lui Patiulin V. A. Și a adepților săi, garanțiile juridice reprezintă doar normele juridice, așa-numitele *mijloace normativ-juridice de asigurare*

a legalității [14, p. 228]. Cealaltă grupă de autori, printre care îl putem menționa pe Nedbailo P. E., consideră că garanțiile juridice, pe lîngă normele juridice, mai includ și mijloacele care asigură un comportament legal din partea subiecților relațiilor sociale [14, p. 44].

Cercetătorul Malikov V. V. consideră că garanțiile reprezintă nu numai mijloacele de apărare a drepturilor și intereselor cetățenilor, dar și activitatea organelor de stat investite cu atribuții de protecție a acestor drepturi [11, p. 39].

O formulare mai generală este propusă de Kudreațev I. V., care definește garanțiile juridice drept măsuri și mijloace consfințite legal, prin intermediul cărora cetățenilor li se oferă posibilități reale, efective de a beneficia pe deplin și nestingherit de drepturile lor, de a-și apăra interesele lor legitime, precum și executarea conștiințioasă a obligațiilor [10, p. 44].

În opinia altor autori, garanțiile juridice reprezintă activitatea organelor de stat și a organizațiilor neguvernamentale care este reglementată de normele juridice [12, p. 83].

Ultima grupă de savanți împărtășesc ideea ce reprezintă o sinteză a celor trei păreri, și anume: garanțiile juridice reprezintă normele juridice care guvernează activitatea de aplicare a normelor juridice individuale, în care își găsește reflectare această activitate [8, p. 197].

Analizînd conținutul acestor definiții, deși ele conțin elemente distincte, totuși putem evidenția și unele tangențe, care constau în faptul că autorii condiționează garanțiile de existența unui complex de mijloace stabilite prin lege, utilizate de stat, în persoana autorităților sale, cu scopul de a asigura realizarea drepturilor persoanei.

Apare întrebarea: cine aplică aceste mijloace și metode, în ce condiții și este oare necesară specificarea acestor subiecți în cuprinsul definiției?

Deși termenul de „mijloace” are un cuprins vast și, în sens larg, include nu numai necesitatea asigurării din partea statului a drepturilor omului, dar indică și subiecții, și modul în care pot și trebuie să se realizeze aceste drepturi, totuși considerăm că definiția garanțiilor juridice trebuie să facă referire expresă la subiecții care, prin activitatea lor, asigură protecția acestor drepturi și repunerea în drepturi, deoarece numai în cazul în care există un mecanism real de realizare, persoanele pot beneficia de aceste drepturi.

Considerăm că cea mai completă definiție este formulată de constituționalistul rus Nedbailo P. E. [13, p.44-45], deoarece caracterul declarativ sau formal al normelor juridice nu asigură realizarea garanțiilor juridice, aceasta avînd loc doar prin

intermediul activității organelor de stat (a funcționarilor publici) și a organelor neguvernamentale, prin îndeplinirea prevederilor legale îndreptate spre asigurarea realizării drepturilor, libertăților și îndatoririlor cetățenilor și ale apatrizilor în Republica Moldova. Temeinicia acestei poziții este determinată deci de destinația funcțională a garanțiilor juridice.

Concluzii. Doar prin asigurarea reală, echitabilă și durabilă a respectării drepturilor și libertăților fundamentale poate fi creat un sistem constituțional trainic. Actualmente, în Republica Moldova se conturează clar tendința de a crea anume acele mecanisme și pîrghii de implementare a unui sistem național de promovare și respectare a drepturilor omului care se bazează în special pe instrumentele juridice internaționale. Numai în procesul realizării, normele juridice își ating scopul lor: drepturile și obligațiile subiective iau forma comportamentului subiecților raportului juridic.

Relativ la garanțiile juridice, în baza materialului cercetat am hotărît să venim cu o definiție proprie: garanțiile juridice reprezintă acele măsuri și mijloace consfințite legal, prin intermediul cărora persoanelor li se oferă posibilități reale, eficiente de a beneficia pe deplin și nestingherit de drepturile lor, de a-și apăra interesele legitime, precum și acele reglementări normative, care obligă organele de stat și funcționarii publici să apere drepturile lor de eventualele încălcări, să explice persoanelor drepturile lor și să le creeze condiții pentru realizarea acestor drepturi.

Sîntem de părerea că doar garanțiile constituționale nu sînt suficiente pentru ca cetățenii, cetățenii străini și apatrizii să-și valorifice pe deplin drepturile care le sînt garantate de legislația Republicii Moldova, deoarece, doar fiind proclamate, ele pot fi ușor încălcate de alți membri ai societății. Astfel, sînt necesare și garanții reglementate de normele dreptului civil pentru repararea unui prejudiciu material sau moral, de normele dreptului penal pentru pedepsirea persoanei care a adus atingeri integrității fizice sau psihice ori a atentat la proprietatea altei persoane, de normele de procedură și administrative; de asemenea, este nevoie de existența organelor care, în temeiul atribuțiilor ce le revin, dispun de competențe pentru a curma aceste încălcări și a pedepsi persoanele vinovate.

Garantarea drepturilor și intereselor nu presupune numai înscriserea lor în Constituție și în celelalte acte normative, dar realizarea lor se asigură prin forța de constrîngere a statului. O garanție importantă reprezintă regimul constituțional, fundamentat prin obligația strictă de a

respecta Constituția și actele normative, respectarea principiilor dreptului național și internațional. La asigurarea respectării drepturilor și intereselor străinilor contribuie organele statului, organizațiile ne-guvernamentale, precum și mecanismele internaționale.

Referințe bibliografice

1. *Constituția Republicii Moldova* din 29 iulie 1994. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 1 din 12.08.1994.
2. Arseni Alexandru. *Drept constituțional și instituții politice*, vol. II, Chișinău, 1997, 387 p.
3. *Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale* din 04.11.1950. Adoptată la Roma la 04.11.1950. A intrat în vigoare la 03.09.1953. În vigoare pentru Republica Moldova din 12.09.1997. În: *Tratate internaționale*, 1998, vol. I.
4. *Dicționar de noțiuni și categorii juridice din Teoria Generală a Dreptului*. Chișinău, 1998, 298 p.
5. Алексеев С. С. *Общая теория права: Курс в двух томах*. Т. I, Москва: Юрид. лит., 1981, 359 с.
6. Арбузкин А. М. *Государственно-правовой статус иностранных граждан в социалистических странах Европы*. Москва: ВНИИ МВД СССР, 1983, 80 с.
7. Воеводин Л. Д. *Юридический статус личности в России*. Учебное пособие. Москва, 1997, 300 с.
8. Дюрягин И. Я. *Применение норм советского права. Теоретические вопросы*. Свердловск: Сред.-Уральск. Кн. Изд-во, 1973, 247 с.
9. Иванов В. М. *Конституционное право Республики Молдовы* (учебное пособие), Кишинэу, 2000, 351с.
10. *Комментарий к Конституции Российской Федерации*. Под общ. ред. Ю. В. Кудрявцева, Москва, 1996.
11. Мальков В. В. *Административное законодательство о правах и обязанностях советских граждан*, Москва, 1968.
12. Мицкевич А. В. *Субъекты советского права*. Москва: Госюриздат, 1962, 213 с.
13. Недбайло П. Е. *Система юридических гарантий и применения советских правовых норм*. В: *Правоведение*, 1981, № 3, с. 44-45.
14. Патюлин В. А. *Государство и личность в СССР (проблемы взаимоотношений)*, Москва: Наука, 1974, 246 с.
15. www.dadalos.org
16. www.academia.edu
17. www.csj.md/.../Declarația%20Universală%20a

RĂSPUNDEREA JURIDICĂ A STATULUI ROMÂN ÎN DOMENIUL ECONOMIEI ȘI FINANTELOR PUBLICE PRIN INTERMEDIUL APARATULUI FINANCIAR

Antonio Silviu MUTULESCU,
doctorand, lector universitar

SUMMARY

The financial activity of the State is a complex activity where are involved plenty of bodies from both the representative democracy system as well as the administrative and judicial authority. From among the bodies of representative democracy from Romania are the central and local authorities: the Parliament, and county councils, municipal, town and village councils. Under the control of these bodies are functioning the local and central administration bodies: the Government, the ministries other central authorities, the prefect offices and the city halls. The financial apparatus of the state, in a broader approach, comprises of the entire system of bodies through which the financial policy of the state is made. In such a conception, the financial apparatus of the state shall not be limited only to the bodies which manage the public finances. From this perspective, the financial apparatus of the state comprises of o) state bodies with general competence which include the area of public finances; ii) state bodies with special competence, meaning with attributions solely for the public finances area.

Keywords: public finances, financial apparatus, public administration, specialized bodies.

REZUMAT

Activitatea financiară a statului este o activitate complexă la care participă o multitudine de organe, făcând parte atât din sistemul democrației reprezentative, cât și din autoritatea administrativă și din cea judecătorească. Din categoria organelor democrației reprezentative ale României fac parte organele puterii centrale și locale de stat: parlamentul și consiliile județene, municipale, orașenești și comunale. Sub controlul acestor organe funcționează organele administrației de stat, centrale și locale: guvernul, ministerele, alte organe centrale ale administrației de stat, prefecturile și primăriile. Aparatul financiar al statului, privit în sens larg, cuprinde întregul sistem de organe prin care se realizează politica financiară a statului. într-o astfel de concepție, aparatul financiar al statului nu se limitează doar la organele specializate în administrarea finanțelor publice. Privit din această perspectivă, aparatul financiar al statului este alcătuit din: i) organe ale statului cu o competență generală, care includ și domeniul finanțelor publice; ii) organe ale statului cu o competență specială, respectiv cu atribuții exclusiv în domeniul finanțelor publice.

Cuvinte-cheie: finanțe publice, aparat financiar, administrație publică, organe de specialitate.

Introducere. Privită în sens larg, expresia *aparat financiar* desemnează totalitatea organelor statului care contribuie în mod direct sau acelea care doar înlesnesc înlăptuirea activității financiare, prin care se aplică politica financiară a statului [13, p. 35]. În sens restrâns, prin *aparat financiar* se înțelege numai sistemul organismelor de specialitate ale statului care au atribuții în domeniul financiar [13, p. 35]. În funcție de accepțiunea care se dă noțiunii de aparat financiar sub aspectul conținutului acesteia, se disting două grupe (categorii) de organe, și anume:

a) organe ale statului cu o competență generală, care au o serie de importante atribuții și în domeniul finanțelor publice. Din această categorie fac parte: Parlamentul României, Guvernul României, Consiliile locale și serviciile publice locale, ministerele, celelalte organe centrale și locale ale administrației de stat, precum și

instituțiile publice de subordonare centrală sau locală [1];

b) organe ale statului cu o competență specială, care au atribuții exclusiv în domeniul finanțelor publice și care – din acest motiv – sînt denumite organe de specialitate. Acestea se împart, la rîndul lor, în organe centrale de specialitate și organe teritoriale de specialitate, care au în subordine administrațiile finanțelor publice municipale, orașenești și comunale și ale sectoarelor capitalei și, mai recent, administrațiile finanțelor publice pentru contribuabili mijlocii, [13, p. 35].

Pe lîngă îndeplinirea sarcinilor cu caracter general, organelor statului care fac parte din aparatul financiar le revin și o mulțime de sarcini sau atribuții de specialitate, dintre care menționăm: efectuarea de studii, analize și prognoze referitoare la activitatea financiară, monetară și fiscală; constituirea și repartizarea